

Veilige Kerk Beleid

ICF Rotterdam-Noord

Beleid voor het voorkomen en aanpakken van misbruik

Datum van het beleid: augustus 2024

I. Inleiding

De kerk moet een veilige plek zijn, een schuilplaats die liefde, veiligheid en zekerheid biedt aan iedereen. Helaas is deze veiligheid niet vanzelfsprekend, want seksueel misbruik en andere vormen hiervan vinden wereldwijd plaats binnen kerken; soms is dit duidelijk, soms is het subtieler. Bij ICF-Noord nemen we dit probleem serieus en geloven we dat er in de Kerk van Christus geen plaats is voor misbruik in welke vorm dan ook. Daarom hebben we een reeks maatregelen genomen om een veilige kerk te behouden.

Het leiderschapsteam van de kerk is verantwoordelijk voor de veiligheid in de gemeente. Het is verantwoordelijk voor de aanstelling van toegewijde medewerkers en vrijwilligers, inclusief hun methoden/manieren van werken. Het is echter niet alleen de verantwoordelijkheid van het leiderschapsteam van de kerk; het is ieders verantwoordelijkheid om mee te helpen aan het creëren van een veilige kerk.

Definities van vrijwilligers: Binnen ICF-Noord kan elk lid op elk moment vrijwilliger zijn, ook al is het maar om bloemen te bezorgen of te bidden met een ziek lid van de gemeenschap. Dit beleid maakt daarom onderscheid tussen vrijwilligers met incidentele en structurele taken.

Structurele taken (structurele vrijwilligers): Kinderwerk, pastorale bezoeken, dienen in het wijkrestaurant, ouderlingen van de kerk, gebedsbediening

Alle andere vrijwilligersactiviteiten worden geclassificeerd als incidenteel en personen die deze activiteiten uitvoeren, worden voor de doeleinden van dit beleid geclassificeerd als algemene vrijwilligers.

II. Bewustwording creëren

Bewustwording creëren binnen de gemeente vormt de basis voor dit beleid. Dit omvat het bewustzijn van ongelijkheden in macht of autoriteit onder kerkleden en de effecten hiervan. Verschillen in macht tussen de mensen met autoriteit en leden van de gemeente, zoals toezichthouders en vrijwilligers van de kinderdienst, ouderlingen en leden die pastorale zorg nodig hebben. Het effect kan zijn dat iemand in een machtspositie ongepast gedrag vertoont tegenover iemand met minder autoriteit, waardoor de veilige omgeving in gevaar komt. Daarom:

- erkennen wij als ICF-Noord dat dit soort ongepast gedrag ook in onze eigen gemeente kan voorkomen
- zijn we ons ervan bewust dat elk lid van de gemeente recht heeft op veiligheid in de kerk
- zetten we 'veilige kinderdienst' en 'veilige kerk' regelmatig op de agenda op beleidsniveau, bijvoorbeeld: wat doen we, gaat het goed en wat kan er beter?
- moeten we ervoor zorgen dat bij alle activiteiten rekening wordt gehouden met het bewustzijn van een veilige kerk, bijvoorbeeld missionaire gemeenschappen, Bijbelstudies, kinderdienst en vieringen.

Dit wordt gewaarborgd door regelmatige communicatie met alle betrokkenen, zoals de kerkleiding, taakleiders, vrijwilligers en de bredere gemeente. Mensen in machtsposities in de kerk zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van zuivere relaties met de leden van de gemeente. Daarom zetten we het onderwerp veiligheid in de kerk jaarlijks op de leiderschapsagenda.

III. Preventie

De kerk moet een veilige plek zijn. Sterker nog, als iemand zich ergens veilig moet voelen, dan is het in de kerk, in je eigen gemeente. Wij zetten ons daarom extra in voor preventie van seksueel misbruik. Preventie dient de kerk en daarmee de Heer van de kerk.

Preventiemaatregelen

Veiligheid in de kerk wordt gecreëerd door veilig en open met elkaar om te gaan. ICF-Noord wil zo'n veilige kerk zijn en zich committeren aan bijbehorende maatregelen. De belangrijkste preventiemaatregelen in ICF-Noord zijn:

1. Aanstelling van een *Safe Church Advisor* (Veilige Kerk adviseur) die herkenbaar is voor kerkleden, die gemakkelijk benaderbaar zijn en die als 'ambassadeur' voor een veilige kerk en als vertrouwenspersoon fungeert.
2. Als lid van de Protestantse Kerk (PKN) Rotterdam-Centrum kunnen kerkleden contact opnemen met externe vertrouwenspersonen. Dit is een commissie van minimaal vier personen, waarvan er minimaal één vrouw en één man zijn, die niet zijn aangesloten bij ICF-Noord en ook kunnen worden gecontacteerd als een kerklid zijn of haar bezorgdheid wil bespreken. De landelijke kerk heeft ook een [Meldpunt Seksueel Misbruik in Pastorale en Autoriteitsrelaties \(SMPR\)](#) dat ook kan worden benaderd. Het is niet nodig om eerst een vertrouwenspersoon te benaderen voordat je contact opneemt met de SMPR.
3. Het vaststellen van gedragscodes voor algemene vrijwilligers, naast specifieke gedragscodes voor kinderwerk en pastorale bezoeken
4. Zorgvuldige selectie van vrijwilligers, met name structurele vrijwilligers. Dit betekent specifiek:
  - Namen van structurele vrijwilligers worden aan het leiderschapsteam van de kerk gepresenteerd en er wordt een verslag bijgehouden
  - Iedereen in deze rollen committeert zich aan de relevante gedragscodes
  - Aanvraag voor een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en referenties volgens de richtlijnen voor de *pre-aanstellingscontrole van ICF-Noord*
  - Er wordt regelmatig officiële training gegeven aan structurele vrijwilligersleiders, bijvoorbeeld ouderlingen van de kerk.

NB. Voor predikanten is er een gedragscode vastgesteld door de synode voor predikanten die al op hen van toepassing is. Deze kan hier gevonden worden: <https://protestantsekerk.nl/veilige-gemeente/gedragscode-omgangsregels/>.

IV. Interventie

Voor ICF-Noord is het belangrijk dat het wordt gemeld als er iets misgaat of lijkt mis te gaan tussen machthebbers en gemeenteleden, of tussen mensen met ambtelijke functies in de kerk. Er kan een ingewikkelde situatie ontstaan waarin allerlei belangen en loyaliteiten door elkaar lopen. Juist dan is

het belangrijk om goede keuzes te maken, waarbij zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan alle betrokkenen en ervoor wordt gezorgd dat er geen verdere schade wordt veroorzaakt.

Bij (seksueel) misbruik door vrijwilligers of professionals, of bij vermoedens hiervan, volgen wij het SMPR [Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met mogelijk \(seksueel\) misbruik in pastorale en gezagsrelaties](#). Onder seksueel misbruik wordt verstaan: elke vorm van grensoverschrijdend gedrag, machts- of vertrouwensmisbruik, waarbij sprake is van een machtsverschil of een afhankelijkheidsrelatie tussen benadeelde en beschuldigde, waarbij de beschuldigde een vrijwilliger of professional is binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige zijn onder geen beding toegestaan en worden beschouwd als seksueel misbruik.

V. (Na)zorg

Wanneer een incident zich voordoet en na een uitspraak van de klachtencommissie in arbitrage gaat, is het belangrijk om rekening te houden met de gevolgen voor het slachtoffer, de dader en de kerk, om goede (na)zorg te waarborgen. De Leidraad voor Kerkenraden met bijlagen, opgesteld door de CGK, GKV en NGK, roept de kerk op om:

1. Te overwegen dat slachtoffers van misbruik geen verdere schade oplopen in de kerkdienst (woordkeuze in gebeden, keuze van liederen)
2. Nazorg en pastorale zorg te verlenen aan slachtoffers van ongepast gedrag in de kerk
3. Nazorg en pastorale zorg te verlenen aan daders van ongepast gedrag in de kerk. Hij/zij mag niet dezelfde persoon zijn die aan het slachtoffer is toegewezen.

Sommige leden van de kerk kunnen ook eerdere slachtoffers of daders zijn van incest, huiselijk geweld, machtsmisbruik en bedreigende situaties op het werk (ambulancepersoneel, militair personeel, politie, werknemers in de gezondheidszorg, sociale en welzijnsdiensten) of elders. Wij willen dat zij zich ook veilig voelen in de gemeente. Ook deze mensen moeten gehoord, gezien en erkend worden.

VI. Communicatie

De inhoud van dit beleid moet gecommuniceerd worden tijdens de zondagsdiensten, tijdens kerkbijeenkomsten, tijdens de bijeenkomsten van de begeleiders van het kinderwerk en tijdens de bijeenkomsten van de kerk met de verschillende taakleiders. De flyer "De Kerk, een veilige plek!" wordt hiervoor verspreid in het Nederlands, Engels en Arabisch.

Informatie over de rol van de Veilige Kerk Adviseur wordt opgenomen in de ledengids van de kerk en wordt tentoongesteld in het kerkgebouw. De informatie op de website wordt up-to-date gehouden. Dit betreft bijvoorbeeld de naam en contactgegevens van de Safe Church Advisor. Daarnaast zal het huidige beleidsdocument op de website beschikbaar zijn.

VII. Behoud van beleid

Het is erg belangrijk om het beleid na te leven, wat we doen door middel van de hierboven genoemde activiteiten. Het beleid wordt ten minste jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Het meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties (www.meldpuntmisbruik.nl)¹ informeert veilige kerkadviseurs en biedt regelmatig trainingen aan. Dit helpt om het beleid op de agenda te houden en te versterken.

Iedereen met een klacht of signalen van ongepast gedrag of seksueel misbruik door een kerkelijk functionaris kan ook (eventueel anoniem) contact opnemen met dit meldpunt voor advies en begeleiding bij eventuele verdere stappen.

---

¹ Het meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties is een initiatief van de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en de Herstelde Gereformeerde Kerk.

Bijlage 1 Definities

Definitie Seksueel misbruik

Het Meldpunt Misbruik definieert misbruik als elke uiting van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag, hetzij opzettelijk of onopzettelijk, wenselijk of onwenselijk, in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel georiënteerde toespelingen door een kerkelijk functionaris.

Structurele Vrijwilliger

Binnen ICF-Noord kan ieder lid op elk moment vrijwilliger zijn, ook al is het alleen om bloemen te bezorgen of te bidden met een ziek lid van de gemeenschap. Dit beleid maakt daarom onderscheid tussen vrijwilligers met incidentele en structurele taken. Structurele taken (structurele vrijwilligers) zijn: Kinderwerk, pastorale bezoeken, dienstdoen in het restaurant Wijk, ouderlingen van de kerk, gebedsbediening.

Alle andere vrijwilligersactiviteiten worden geclassificeerd als incidenteel en personen die deze activiteiten uitvoeren, worden geclassificeerd als algemene vrijwilligers voor de doeleinden van dit beleid.